

วัดหลวง

ข้อมูลทั่วไป

วัดหลวง ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านวัดหลวง ต.ในเมือง อ.เมือง จ.แพร่ สร้างเมื่อ พ.ศ. 1372 ทางกรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนให้วัดหลวงเป็นโบราณสถานของชาติที่มีอายุเก่าแก่นับพันปี แม้ว่าวัดหลวงจะเป็นวัดที่มีประวัติการก่อสร้างมานาน ทว่าสภาพปัจจุบันของวัดยังสมบูรณ์มาก วิหารด้านในมีพระเจ้าแสนหลวง พระพุทธรูปขนาดใหญ่ประทับนั่งปางสมาธิ สร้างโดยศิลปะล้านนาผสมกับสุโขทัย สภาพวิหารหลวงอยู่ในสภาพสมบูรณ์ เนื่องจากการบูรณะปฏิสังขรณ์มาตลอด ด้านหลังของวิหาร เป็นที่ตั้งของพระธาตุหลวงไชยช้างค้ำ เป็นที่ประดิษฐานพระธาตุที่นำมาจากเมืองหงสาวดี วัดหลวงมีประตูดั้งเดิมที่เก่าแก่ เรียกว่า "ประตูโจง" ใช้เป็นที่ประดิษฐานรูปปั้นของเจ้าเมืองแพร่ สำหรับโบสถ์ของวัดหลวงมีชื่อว่า "โบสถ์เจ้าผู้ครองนคร"

โบราณวัตถุที่น่าสนใจของวัดหลวง ได้แก่ กลุ่มพระพุทธรูปซึ่งมีจำนวนหลายองค์ จารึกอายุ 500 ปี ศิลารกริเจ้าผู้ครองนคร วัดหลวงมีอาคารไม้สักหลังหนึ่ง ชื่อว่า "หอวัฒนธรรมเมืองแพร่" เป็นที่รวบรวมศิลปะพื้นบ้าน เช่น หีบสมบัติโบราณ โลงไม้แกะสลัก และสิ่งที่น่าสนใจในวัดหลวง คือ คุ่มพระลอ ซึ่งเป็นบ้านไม้หลังกะทัดรัด ตั้งอยู่ใกล้ ๆ กับหอวัฒนธรรมเมืองแพร่ เป็นอนุสรณ์สถานครั้งที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จทัศนศึกษา เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2533 ด้านล่างของคุ่ม มีเครื่องทอผ้าและล้อเกวียนเก่าจำนวนหนึ่ง ชั้นบนเป็นที่เก็บของโบราณ เช่น เติร์ดสมัยโบราณแบบใช้ถ่าน เครื่องทอผ้า รมโบราณ ไม้แกะสลัก ฯลฯ และมีรูปถ่ายของแม่เจ้าบัวถา ชายาของเจ้าเมืองแพร่องค์หนึ่ง รวมทั้งรูปถ่ายของบ้านเจ้าเมืองแพร่ซึ่งเป็นต้นตระกูลเจ้าอาวาสวัดหลวงองค์หนึ่ง ประวัติของวัดกล่าวไว้ว่า วัดหลวงสร้างมานานนับพันปี มีการสร้างวัดขึ้นในบริเวณทิศตะวันตกของคุ่มเจ้าหลวงเมื่อปี พ.ศ.1372 คือ มีการสร้างวิหารหลวงพลนคร เพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระเจ้าแสนหลวง พระประธานของเมืองพลนคร ต่อมาในปี พ.ศ. 1600 ขนชาติขอมได้ยกทัพเข้ารุกรานเมืองพลนคร ได้เผาทำลายเมืองรวมทั้งวัด และได้เผาลอกเอาทองหุ้มพระเจ้าแสนหลวงไป จากนั้น ขอมได้เปลี่ยนชื่อเมืองเป็น "เมืองโกศย" จนถึง พ.ศ. 1719 เมื่อพม่าขยายอิทธิพลมาสู่ดินแดนล้านนาและขับไล่ขอมออกไป พม่าได้เรียกเมืองพลว่า "เมืองแพล" ต่อมา พญาพิระไชยวงศ์ เจ้าเมืองแพลได้ทำไมตรีกับพม่าและร่วมกับสร้างมังกะเจ้าเมืองพม่า ทำการบูรณะวัดหลวง เจ้าเมืองแพลและชาวเมืองแพลได้ร่วมกันสร้างพระธาตุหลวงไชยช้างค้ำ พร้อมกับได้หุ้มทองพระเจ้าแสนหลวงและให้ชื่อวัดเสียใหม่ว่า "วัดหลวงไชยวงศ์"

เรียบเรียงจาก ศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดแพร่ และ กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๓๒

ที่มาของข้อมูล

“วัดหลวง” 2550. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ: 7 กุมภาพันธ์. จาก <http://www.lannaworld.com/place/wlounge.htm>